

מאמר בר יוחאי בקודש הקדשים

ביאור ענין יחודא עילאה - הקדוש ברוך הוא - מופרש ומובדל

הנה נודע (שעה"כ דרושי הפסח יב) שסודו של ל"ג בעומר שייך לשם הבטחון שהוא אכדט"ם שעה"כ בגימטריא בטחו"ן ומרומז בגלגל (בראשית לא, מז) שעשה יעקב כאשר הפריד עצמו מלבן. ויש להבין הקשר שיש בין רשב"י למדת הבטחון דייקא, ובמה שייך ענין זה לעסקו של יעקב עם לבן הארמי.

יד המלך שיבח להקב"ה בב' שבחים א) 'כי אני ידעתי כי גדול הוי"ה' (תהלים קלה, ה) ב) 'כל אשר חפץ הוי"ה עשה' (שם, פסוק ו), ויש לחקור איזה מהם עדיף. והיה מקום לומר כי שבח השני גדול מן הראשון, כיון שבאמרו 'גדול הוי"ה' עדיין לא אמר שהקב"ה הוא כל יכול. מ"מ אמר הרה"ק ר' נחמן מברסלב זי"ע (שיחות הר"ן, א) ש'כי אני ידעתי כי גדול הוי"ה' עדיף מ'כל אשר חפץ הוי"ה עשה'. והביאור בזה כי אמר דוד הנני מרגיש גדלות הבורא באופן שאי אפשר לי לפרש הגדלות, רק אני ידעתי. ובאמרו 'כל אשר חפץ הוי"ה עשה' כבר הגדיר את הגדלות, ע"כ תוכן דבריו. והענין הזה הוא מפתח לסוגיא כללי אשר בארנו קצת בתחילת הקדמת המהר"ל (לספר גבורות ה'), אשר לימד והשריש בנו היסוד כי א"א לומר שום תואר על הקב"ה בעצמו, שלא מצד פעולותיו, זולת התואר 'הקדוש ברוך הוא' אשר פירשו מובדל ומופרש מכל תואר.

והענין שיש השגה בנשמת ישראל באחדות הבורא, שהוא פשוט בתכלית הפשטות, וא"א להגדירה משום מדה וגבול כלל, והשגה זו נקרא 'יחודא עילאה' כנזכר בזוהר (ח"א יב א), וכשם שא"א לפרשה כך א"א להשיגה בדרך השכל שאין בו שום השגה וגבול. שוב יש 'יחודא תתאה' אשר ענינו הבנה האיך בכל גבולי הבריאה, לא נמצא רק כוחו של הקב"ה אשר הוא תקיף ובעל היכולת כולם, כפירוש תיבת אלהים המבואר בשו"ע (או"ח ה א), ויתר הביאור בענין זה נתבאר שם באורך.

ענין בריאת השבת - סוד הקודש מופרש ומובדל מן הגבול

ובזה יובן ענין השבת והרי כלליות הבריאה הוא בגבול, כי בכל יום ברא השי"ת נבראים בגבול, ביום ראשון נברא האור ביום שני רקיע וכו', ולכולם יש קץ וגבול, אמנם ביום השבת לא נברא שום נברא, וא"כ יש לתמוה מהו תכלית בריאת יום השבת אם לא נברא בו שום דבר שיעיד על גדלותו יתברך, שהרי כל תכלית הבריאה הוא בגין דישתמודעין ליה, כמש"כ (ישעיהו מג, ז) 'כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו אף עשיתיו', ואמרו (פרק"א פ"ו מי"א) 'כל מה שברא הקב"ה לא בראו אלא לכבודו', א"כ יש לדעת איזה כבוד ה' מתגלה בשבת. והתירוץ הוא כנ"ל, שביום השבת גילה השי"ת כי 'קודש' הוא למעלה מן הגבול, וע"י ההבנה בקדושת השבת יתדבקו הנבראים בהשגה של 'אני ידעתי כי גדול הוי"ה' אשר השגה זו לא ניתן לפרשו בדברים ובגבולים. תמצית הדברים הוא כי יש ב' דרכים בהשגת אחדות הבורא, הראשון הוא להכיר כי הקדוש ברוך הוא מופרש ומובדל מכל גבול ומדה. והשגה זו תלויה בביטול ומסירות נפש אשר צריכין לכוון באמירת יחוד 'שמע ישראל'. אמנם יש עוד עבודה אחרת שהוא עבודת ימות החול, והוא משתייך לברוך שם. עפ"י העובדא שפעם שאל אחד מנכדי המגיד (הסב"ק מרוז'ין זי"ע בילדותו, עי' כרם ישראל פרק כו אות ד) לבעל התניא, אם נכון הדבר שמקבלים מסירות נפש ב'שמע ישראל' האיך שייך לומר אח"כ 'ואהבת', מי הוא האוהב. ואמרנו בביאור הקושיא (עי' מאמר סדר נסים) כי לכאורה אין שום עבודה אחרת אלא שתמיד יבטל אדם את עצמו להשגה זו, והאיך שייך עבודה בענין ואהבת שהוא אך ורק כאשר האדם משיג אלקות בהשגתו, ומתעורר בזה לבבו לאהבה. ותירץ לו הבעל התניא דרוש ארוך. ונכדו הצמח צדק בספרו דרך מצוותיך (שרש מצות התפלה פמ"א, קלט א) תירץ שמהאי טעמא אומרים ביניהם ברוך שם, עכת"ד. והענין הוא כי הכוונה מעכב גם באמירת 'ברוך שם' (מג"א סי' מא) אשר הוא

בעצם פירוש על 'שמע ישראל', אמנם הנפק"מ ביניהם הוא שאין כוונה של מסי"נ באמירת 'ברוך שם', כי עבודת 'ברוך שם' הוא שיכיר האדם גם בשעה שעניני פתוחות ורואה ורואה את העולם כמנהגו נוהג, גם בתוכו יכיר שאין זה כי אם גלוי כבוד מלכותו יתברך. והכרה זו פועל באדם שיבוא לידי אהבה גם בזמן שאינו בטל במסי"נ. וזהו עבודת ימות החול - הכרת הבורא מתוך גבולי הבריאה.

מדרגת קודש קדשים קשר של גבול ואין סוף

ולעניננו יש לחקור כי לפי זה נמצא כי ההגדרה של 'קודש' הוא הגדרה הכי נעלה שיתכן לומר, שהרי פירושו שאין לו שום הגדרה. א"כ יש להבין מה הפירוש של 'קודש קדשים', כי מה יתכן להוסיף על קודש. אך ביאור הענין הוא כי 'קודש' פירושו קודש לעצמו, אבל 'קודש קדשים' פירושו שמקדש כל הנוגע בו, וכאמור במזבח (שמות כט, לז) 'והיה המזבח קודש קדשים כל הנוגע במזבח יקדש', זאת אומרת כי הדרגה של קודש קדשים הוא להפך את מה שאינו קודש ולעשותו קודש. ומי הוא היפך הקודש, הוא החול אשר פירושו גבול אשר אין בו קשר לבלתי גבול ואין סוף. נמצא מדרגת השבת נקראת קודש אבל יש מדרגה למעלה מזה, והוא קדושת רשב"י הנקרא קודש קדשים, ופירושו שבת שבתוך ימי החול, שיש סוד עמוק בהבריאה שמקשר את הגבול עם מה שלמעלה מן הגבול, וכאשר נתגלה זה היחוד אז לא די שאין הגבול מעלים על אור האין סוף, אלא אדרבה מוסיף בו בהירות וגלוי. והנה תורתו של ר' שמעון בר יוחאי הוא לגלות היאך הגבול מתאחד עם האין סוף ואין ביניהם פירוד כלל, וגילה היאך כל העולם הגשמי הוא גלוי של אלקות שהוא אין סוף ממש, וכאשר זוכה האדם להשיג השגה זו רואה שאין נמצא בעולם אלא הקדוש ברוך בבדודו ובעצמו, וכמו שאמר רשב"י בהאידיא (זוטא, רפח א) 'וכל יומא דהוינא בהאי עלמא אתקטנא ביה בקודשא בריך הוא בחד קטרא', פירוש כל ימי חייו היה ע"י קשר של דביקות בהשי"ת, ובגין דא אני לדודי ועלי תשוקתו, כי לא היה אצל רשב"י כי אם השתוקקות לאין סוף ברוך הוא. וכן דבריו האחרונים לפני הסתלקותו היו בענין כניסת הכהן גדול לקודש הקדשים, 'ההיא דאקרי חסד ועייל לקודש הקדשים' (שם רצו ב), וגילה סוד הפסוק (תהלים קלג, ג) 'כטל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה הוי"ה את הברכה', שהשיג אז שלימות הסוד של חיבור עליונים ותחתונים שנתגלה בקודש הקדשים. ופעם שאל הרבי הרש"ב מליובאוויטש זי"ע כי כאשר נכנס הכהן גדול לקודש הקדשים שהוא למעלה מן הזמן והמקום היאך היה יכול לכוון ולהניח את המחתה ולזרוק את הדם כסדר, הרי היה בדרגה למעלה מן הזמן. ותירץ כי היה כל כך גדול שהשיג אז את הגבול שבאין סוף, עכ"ד. ועפ"י דברינו מובן שהשגה הזו אכן נקרא 'קודש הקדשים', שהוא התקדשות הגדול והתקשרות להא"ס. נמצא שיש ג' מדרגות, א' יחוד 'שמע ישראל' שהוא 'קודש', פי' השגה שאלקות הוא למעלה מן הגבול. אה"כ יש מדרגה ב' שהוא השגה מתוך עולם הגבול, והוא ענין 'ברוך שם'. אמנם יש מדרגה ג' והוא ענין יחוד 'שמע ישראל' הגנוז ביחוד 'ברוך שם', והוא מקשר שניהן יחד, וזהו מדרגת 'קודש קדשים'.

ר' עקיבא - בחי' קודש, רשב"י - קודש הקדשים

ובזה יתכן לפרש ההבדל בין ר' עקיבא לרשב"י, כי ר' עקיבא היה ג"כ שייך לסודה של תורה כנודע (מג"ע אופן פח), אבל עדיין היה בבחי' קודש, כדמצינו (ברכות סא ב) שכאשר הוציאו את ר' עקיבא להריגה אמר רק הפסוק של 'יחודא עילאה' (שמע ישראל), 'אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה...! והכוונה שרצו שיאמר גם היחוד של יחודא תתאה - ברוך שם כבוד (אמרי נועם, ויצא לא), שאז אין הכוונה של מסירת נפש, שעיקר ענינו להבין את הגבול. ולזה אמר ר' עקיבא כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה - שענינו הוא יחודא עילאה דייקא, ולכן מצינו בו ענין של צער, שהרי הגוף היה מפריע לר' עקיבא, רב"י עקיב"א בגי' נשמ"ה, ויצאה נשמתו באחד. משא"כ רשב"י מצינו שמחה גדולה בעת הסתלקותו, שהרי בירר גם כן קדושת הגוף ולא הניח את הגוף למטה אלא שהשתמש עם כל עניני הגוף לגלות על ידם אור אין סוף, וזהו אכן שמחה שלמעלה מן הגבול, וכן אמר רשב"י (גיטין סז א) 'בניי שנו מדותי, שמדותי תרומות מתרומת מידותיו של רבי עקיבא', ופירש המהרש"א (חדא"ג שם) שהוא כעין קודש קדשים - תרומה מתרומה. והיינו שהמדות שפירושו הגבולים, וכן התורה של רשב"י הוא קודש קדשים, שקיבל מר' עקיבא שהיה בחי' קודש.

מדרגת קודש קדשים שזכה רשב"י אחר שחזר להמערה

ואף רשב"י עצמו יתכן שלא זכה למדרגה זו רק לאחר שחזר להמערה פעם שנית, כי עד אז היה בחי' קודש ורצה לשרוף את עולם הגבול, שהיה דבוק באחדות הבורא בדרגא דשמע ישראל, עד שאמר לו הקב"ה 'להחריב עולמי יצאתם' (שבת לג ב), הרי יש גם כן ענין של ברוך שם. וכאשר יצא פעם שנית גילה את שמע ישראל הגנוז בברוך שם, כאשר ראה איך יהודי פשוט קנה הדסים לשבת, והשיג רשב"י שיש בזה גם כן סודות, על אף שהיהודי עצמו יתכן שהוא לא ידע מזה, ואז גילה הקשר שיש בין שבת לימות החול ע"י זכור ושמור שמתקיים בימי השבוע דייקא, ג' ימים לפני שבת וג' ימים אחר שבת והכל מקושר לסוד השבת שהוא קודש, והיינו שנקרא רשב"י בזוהר (ע' ח"ג קמ"ד ב) 'שבתא דכולא שעתא', שגילה אור השבת בתוך עולם הגבול כנ"ל. גם על דרך רמז שמעו"ן ב"ר יוח"י בגימטריא שב"ת. שמעו"ן ב"ר יוח"י בגימטריא נשמ"ה גו"ף חיי"ם, וזהו מעלתו על רב"י עקיב"א שעולה נשמ"ה לחוד, ורשב"י גילה שלימות החיים של נשמה וגוף כעין תחיית המתים, שאז יתקשר הנשמה והגוף, ובה נסתלקו כל הדינים שבאים ממינה שפירושו הפרדת הגוף שהוא הגבול מהנשמה שהוא כעין בלי גבול, מחי"ה מתי"ם בגימטריא שמעו"ן ב"ר יוח"א, ברחמי"ם רבי"ם בגימטריא שמעו"ן ב"ר יוח"י אשר המשיך אלו הרחמים בעולם. ולכן בברכת מחיה מתים מכונים שם הבטחון (שעה"כ דרושי העמידה ה), כי סוד הבטחון - דרגא דרשב"י - מהפך דיני מיתה לחיים.

עבודת ר' עקיבא - יחודא עילאה, תלמידי רע"ק - יחודא תתאה

וכשם שר' עקיבא היה בסוד שמע ישראל כמו שהעיד בעצמו כל ימי חייתו מצטער על פסוק זה, כמו כן תלמידיו היה שייכים לברוך שם כבוד, שהוא בחי' מקבל משמע ישראל כערך התלמיד שמקבל מן הרב. וכנודע מש"כ המקובלים (חסד לאברהם מעיין ה שכ"ה בשם מהרח"ו) שהיו תלמידי ר"ע גלגולים מכ"ד אלף אנשי שכם, שבאו גם כן בגלגול בכ"ד אלף שנפלו בשיטים משבט שמעון (מגלה עמוקות קדושים, ועוד), והיות שהיה עבודתם לברר את הגבול על כן לא נהגו כבוד זה בזה שהיה כל אחד אחוז בדרכו ובגבולו, והוא ענין אנשי שכ"ם נוטריקון ש'ם כ'בוד מ'לכותו (פרע"ח שער ר"ח חו"פ פ"ג), ולכן היו כ"ד אלף כנגד כ"ד אתוון דברוך שם. אמנם תכלית עבודתם היה לקשר הגבול עם מה שלמעלה מן הגבול, ואכן שייך עבודה זו לימי הספירה אשר בא אחר יציאת מצרים - שנחשב כעבודה למעלה מן הגבול 'שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא' והוציאם מן הגבול, ומטעם זה נקרא פסח 'שבת'. ולזה באו אחר חג הפסח ימי הספירה, 'וספרתם לכם' היינו לספור הגבול, ולהמשיך את האור בתוך הגבול, ממחרת השב"ת, אחר הפסח שבו יצאנו מעולם הגבול, אבל הזהיר הכתוב שהעיקר לקשר ימות החול אם השבת ולעשות 'שבע שבתות תמימות' בחי' רשב"י 'שבתא דכלא שעתא'. ותלמידי ר' עקיבא שהיו שורשם בגבול היה להם עבודה קשה בזה, עד שבא רשב"י וגילה את הסוד של ל"ג בעומר שהוא ענין קודש קדשים ובה נסתלקו הדינים שיש בימי העומר.

אמונה מצד יחודא עילאה, בטחון מצד יחודא שבתוך יחודא תתאה

וזה הקשר נקרא בטחון. שהרי יש אמונה ויש בטחון, ונודע שיש עבודה של אמונה להאמין כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד (שבת ס ב), ויש עבודה להאמין שבדואי יהיה טוב הנראה והנגלה, וזה נקרא בטחון. ויש להבין מהו המעלה בבטחון, הרי לכאורה יש יותר ביטול במה שמרצה לבטל את עצמו ולומר שדעת הקב"ה הוא למעלה מהשגה, ואע"פ שאין זה טוב לעינינו, מ"מ בידיעת השי"ת היא טוב מאוד, ומהו מעלת הבטחון. אלא שעפ"י דברינו יובן היטב, שכאשר יאמר אדם שמאמין שהשי"ת עושה למעלה מהשגתו, הרי זה כענין יחודא עילאה, שמבטל עצמו לאור שלמעלה מן הגבול, אבל רשב"י גילה מדרגה יותר נעלה, שהשי"ת יכול לגלות את האור שלמעלה מן הגבול בתוך הגבול ממש, ולא יסתיר הגבול כלל. דהיינו כי כל התיקונים העליונים יכולין להתלבש גם בתוך עולם הגבול ולא יגרע ממנו כלום, ואדרבה יוסיף בו הארה יתירה, כי הטוב הגשמי יהיה גם כן כלי לגלות אור אלקותו יתברך בלא שום הסתר, ואין שום צורך להחיות

חיי צער ולצאת מהגוף להיות דבוק בהשי"ת, שהרי שורש כל הגבול הוא האין סוף, וכאשר מקשרין הגבול עם האין סוף נמתקין כל הדינים ונעשה שמחה יתירה, שנתקשר גבול והאין סוף - נס בתוך הטבע. ויפה העיר אחד מן השומעים שגילוי זה שייך לפורים, והוא סוד הקשר בין פורים לל"ג בעומר כנודע, מהסימן פל"ג שבאותו יום בשבוע שחל פורים יהיה ל"ג בעומר (מחזור ויטרי ס' רסא), והבן. כי אז בפורים נתקשר הטבע שהוא עולם הגבול עם הנס שהוא למעלה מן הגבול ע"י שנתברר הנס - בלי גבול, בדרך הטבע - עולם הגבול. וע"ד רמז סוד הבטחון הוא המתקת דיני אלהים באתון הקודמין, ו'אתון הקודמין' פירוש השורש של הדין שהוא האין סוף שקדמה לעולם הגבול. ובעל הבטחון מקשר הדיני אלהים שבגי' הטב"ע (פרדס רימונים שער יב פ"ב), עם האין סוף שקדמה להטבע, ונתגלה הטוב. והרמז בזה שכן שם זה אכדט"ם היא ר"ת כ"י ט"וב א'חרית ד'בר מ'ראשיתו (י"טב לב, וארא, בשם הרה"ק הרר"א מדזיקוב ז"ע), ר"ל טוב של אחרית שהוא הגבול של אלהים נעשה מראשיתו שהוא אור אין סוף שנגלה בו ע"י בטחון, וכן אתון א"מ של השם עולה בגימטריא גב"ל, ואתון האמצעים כד"ט עולה בגימטריא בל"א, שהוא סוד מספר ל"ג. זו"ז היינו בל"א גב"ל עה"כ בגי' בטחון"ן שהוא בלא גבול, בטחון בהוי"ה עדי עד (ישעיהו כו, ד), ר"ל בלא סוף, כמו לעלמי עד. וזהו ג"כ ענין צירוף הכולל בשם זה, כי צירוף הכולל בגימטריאות הוא דבר פלא, שהרי חכמת הגימ' הוא 'מספר', ואם אינו מכוון הרי אין כאן גימ'. אלא שזהו חידוש של עולם הבטחון, צירוף מה שלמעלה מן הגבול והמספר - הכולל - עם המספר והגבול. וזהו שרמזו חז"ל (ברכות כו ב) 'עד"ד ועד בכלל' או 'עד ולא עד בכלל', כי סוד הבטחון הוא עד ועד בכלל, היינו הכולל בכלל (עי' ברכ"ע מאמר השקלים). וזהו ענין שם הבטחון, והנה השם מצורף לפעמים מתרי תיבין 'אם גל' (עי' שעה"כ דרושי הפסח ו), ורומז לרשב"י כי א"ם פעמים ג"ל עולה בגימטריא שמעון"ר ב"ר יוחאי", (בחשבון מנצפ"ך הנודע, עי' ע"ח שער לה פ"ה), ועולה בגימטריא ג"כ ברו"ך ש"ם כבו"ד מלכות"ו לעל"ם וע"ד, והבן.

שער הנ' קשר שמע ישראל וברוך שם - עבודת הספירה

זה המדרגה נקראת שער הנ' שהוא קשר הגבול עם מה שלמעלה מן הגבול, וימי הספירה הם מ"ט שהם כלליות הגבול ומה שכתב תספרו חמישים יום, לרמז שהעיקר הוא להגיע למה שלמעלה מן הגבול, והוא סוד הארון שהוא בקודש הקדשים, ארון"ן אתון או"ר נ', פירוש אור של שער הנ'. ואע"פ שיש לספור רק את הגבול, ולמעלה מן הגבול א"א לספור, אבל עכ"ז צריכין לקשר הגבול לשער החמישים ולהמשיכו בימי הספירה, והוא ע"י מדת הבטחון שנקרא ע"ד, וזהו ע"ד ממחרת השבת תספרו חמישים' כי כאשר יתגלה סוד הע"ד אז יהיה קשר בין המ"ט יום לשער החמישים, ואיתא בזוהר (ח"ב קלט ב), שיש כ"ה אתון בשמע ישראל, וכ"ד אתון בברוך שם וביחד הם מ"ט אתון. ולעתיד לבוא יתגלה שער הנ' יהיה בס"ה נ' אתון, וכתב הבני יששכר (אגרא דפרקא אות קיא, וכן משמע בזוהר פרשת ואתחנן) שזה יהיה ע"י הוספת אות ו' ויהא וברוך שם כבוד, דהיינו שיאמרו לעתיד לבוא, שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. נמצא שער הנ' הוא סוד הקשר בין הגבול - ברוך שם ולמעלה מן הגבול - שמע ישראל.

והנה תלמידי ר' עקיבא כ"ד אלף שהיו משורש כ"ד אתון דברוך שם, אמנם עבודתם היה להתקשר היטב לר"ע רבם שהיה משורש שמע ישראל. ולזה אמר (בר"ר כד ז) 'זה כלל גדול בתורה, כי מצדו יש דגוש לאחדות כענין ש'יצאה נשמתו באחד' (ברכות סא ב) - היפך הפירוד והגבול. וכפי האמור פגמו בענין הבטחון אשר ע"י מתקשרין 'שמע ישראל' ו'ברוך שם', ולכן ול"ג פעמים בטחון"ן עה"כ עולה בגימטריא שמ"ע ישראל"ל הוי"ה אלהינ"ו הוי"ה אח"ד ברו"ך ש"ם כבו"ד מלכות"ו לעול"ם וע"ד. וכאשר לא נהגו כבוד זה בזה היינו שלא נתקשרו לסוד 'האחד' פגמו בהקשר שיש בין הגבול והאחדות.

הטעם שלא אמר ר"ע ברוך שם והתיקון ע"י רשב"י

ויתכן כי מה שלא אמר ר' עקיבא 'ברוך שם' היתה מכח מיתת תלמידיו. תדע שכן אמרו לו תלמידיו 'רבינו עד כאן' ורמזו בדבריהם שלא יתגלה עד ועד בכלל שהוא סוד הבטחון 'עד כאן ותו לא'. ואילו היו הכ"ד אלף באחדות היו אומרים לר"ע כמו שאמרו השבטים (פסחים נו א) 'כשם שאין בלבך אלא אחד' - בסוד שמע ישראל, 'כך אין בלבנו אלא אחד' - בסוד ברוך שם, ואז היה ר"ע עונה ברוך שם כדרך שענה

יעקב, אלא שלא נהגו כבוד זה בזה וע"כ לא יכלו לומר אין בלבנו אלא אחד וע"כ נשאר ר"ע בסוד אחד ולא הגיע למדרגת יעקב שאמרו חז"ל (תענית ה' ב) 'לא מת', 'מה זרעו' - בסוד ברוך שם 'בחיים, אף הוא בחיים', כי תלמידיו הנקראים בנים מתו. אמנם יתכן שכל זה היה בשעה שהיה העולם שמם וכשבא ר"ע לרבותינו שבדרום שהם ה' תלמידים שהתדבקו ברזא דאחד שהוא מדרגת ר"ע, ואולי הם כנגד ה' תיבות 'שמע ישראל הוי"ה אלהינו הוי"ה' שנתאחדו כאחד אצל רבם, אז זכה ר"ע לגלות את האחד. ומה שהכ"ד אלף היו כנגד האתון דברוך שם וה' תלמידים כנגד התיבות דשמע ישראל י"ל כי האתון מורין על פירוד, וכן מספר אלף מורה על רבוי שכן היה מידותיהם של הכ"ד אלף שלא היו באחדות, משא"כ הה' תלמידים היו במדרגת אחדות, ע"כ היו אחדים, וכנגד ה' תיבין שהם חיבור האתון כפי מידתם שהיו באחדות.

וביותר מתגלה אצל רשב"י שיצאה נשמתו בתיבות 'חיים עד העולם' (אד"ז רצו ב), עד ועד בכלל. כבואר בספרים כי למעלה במתיבתא דרקיעא סיים רשב"י 'חיים עד העולם'. על כן י"ל גם על ר"ע מה תלמידו בחיים אף הוא בחיים, והיינו דאמר ר"ע (יומא פ"ח מ"ט) 'לפני מ"י רצ"ל מ"ט ימי הספירה שהם ימי הגבול נגד מ"ט אתון דשמע ישראל וברוך שם, 'אתם מטהרין' - אז העבודה בכח האדם שהוא בעל גבול. אבל 'מ"י מטהר אתכם אביכם שבשמים' הוא סוד שער הנ' דרגא דבטחון וזהו מדרגת רשב"י. וע"ע מטה"ר אתכ"ס בגימטריא רב"י שמעון ב"ן יוחאי, וכן בגי' אביכ"ס שבשמי"ם, כי רשב"י התדבק במדרגה זו כמש"כ בזוהר (ח"ב לח א) 'מאן פני האדון הוי"ה דא רבי שמעון בר יוחאי'. שהיה מרכבה לבחי' קודשא בריך הוא שמתגלה בגבול.

סוד קודש קדשים בקודשא בריך הוא אורייתא וישראל

וענין זה מתפרש בכמה אנפין והוא באורייתא בקודשא בריך הוא ובישראל, כי איתא בזוהר (שם עג א) 'תלת דרגין מתקשרין דא בדא קודשא בריך הוא אורייתא וישראל, וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא', פירוש שיש בכולם חלק הגבול שהוא נגלה, וחלק הסתום שהוא בלא הגבול. ולגבי קודשא בריך הוא בארנו שהחלק הסתום הוא גילוי האור א"ס שבא ע"י מדת הבטחון. וכמו כן בישראל הוא גילוי עומק נשמת ישראל שגילה רשב"י קדושת הגוף שמקושר להנשמה, כמש"כ (איוב יט, כו) 'ומבשרי אחזה אלוה' ר"ל שגם מבחי' בשר הגוף יתגלה אלקותו יתברך, וזהו חדושו של רשב"י, בשר"י אתון רשב"י, מבשר"י בגימטריא שמעון ב"ן יוחאי שהוא חיי"ם נשמ"ה גו"ף כנ"ל, ובגי' ג"כ תלמי"ד חכ"ם אשר זהו ההשגה הנכונה של תלמיד חכם שיש בו דעת, שמשיג את עומק הסוד שיש בתורה, כי יתכן ללמוד תורה ורק להשיג את הגבול שבתורה, ומי שלא זכה נעשה לו סם המות (תענית ז א), רצ"ל שמפריד גופא דאורייתא מנשמתא דאורייתא ואין לך סם המות גדולה מזו. וההיפך מזה הוא תורת רשב"י, לגלות האין סוף שיש בתורה, שלא יהיה ח"ו שכחת התורה, כמש"כ (עמוס ח, יא) 'הנה ימים באים... לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי הוי"ה', וזמן רב חשבתי פירוש בזה ומצאתי כתוב כן בספר הליקוטין לרמ"ד וואלי צ"ל (ח"א עמ' כג), שהיה תלמיד חבר של הרמח"ל, וכתב הפירוש בפסוק הנ"ל שלא יהיה מיעוט של תורה, אדרבה יהיה הרבה תורה בעולם לא רעב ללחם - אשר נקרא תורה, ולא צמא למים - הנקרא תורה, כי אם לשמוע דבר ה', שלא יהיה מי שילמוד תורה באופן שיתגלה בה שהוא 'דבר הוי"ה'. ואכן מובן מאד הרוח הקודש הזה שנתפשטה הרבה תורה יותר מימי קדם, אבל יש צמאון לשמוע איזה 'דבר הוי"ה' מחמת שנעלם מאד האור אלוקי שבתורה.

הבטחת רשב"י שלא תשתכח תורה מישראל מצד קודש קדשים

ועל פי האמור י"ל שלזה אמר רשב"י (שבת קלח ב) 'ח"ו שתשתכח תורה מישראל', היינו שלא יהיה תורה ח"ו של גבול כסמא דמותא, אלא אדרבה בכח קדושתו ותורתו של רשב"י יהיה אור האין סוף של תורה מאיר בגלוי לעלמי עד, כמש"כ (דברים לא, כא) 'וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו', וע"ד הוא גילוי סודות התורה של רשב"י אשר הוא ההיפך משכחת התורה הנ"ל. וענין הפרשה הוא מה שצוה השי"ת להניח התורה בצד הארון, שסודו שער הנ', והוא בחי' קודש קדשים שהוא קדושת רשב"י. ולפני זה כתיב, 'והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות, ואמרו הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאני הרעות האלה', ונתקשו המפרשים מדוע יעניש הקב"ה על

זה הלא הוא מובחר הוידוי להכיר על כי אין אלקי בקרבי, ומדוע נאמר (שם, פסוק יח) 'ואנכי הסתר אסתיר פני'. אמנם לפי המבואר מובן שזה פגם במדת הבטחון כי צריכין להאמין כי 'לית אתר פנוי מניה' (עי' במד"ר יב ד), ואורו יתברך הוא אין סוף, וכאשר מכירין את זה אזי יתהפכו כל הדינים לרחמים וענתה השירה הזאת לפניו לעד, ונתבטל שכחת התורה שהוא עצמו הסתר אורו יתברך אין סוף.

ביאור ענין השירה שנאמר על התורה והנפק"מ בין שירה לומדה

וענין השירה י"ל, כי יש חילוק בין שירה לזמרה, כי דוד המלך נענש במה שקרא לתורה זמירות (סוטה לה א). וקשה כי הלא כאן נאמר על התורה שנקרא שירה ומה בין שירה לזמרה. וי"ל כי זמרה פירושו זמר אשר אינו מיוחד לתיבות, ויכולין להחליפו לתיבת אחרות, והאומר שהתורה זמרה כאומר שאין קשר בין האין סוף של תורה ובין הגבול של תורה ח"ו. משא"כ שירה הוא המקשר תוכן הדיבור אל השיר עד שאין להפריד ביניהם, וזהו מדרגת השירה הנקרא התורה אשר א"א להפרידה מאורה המופלא הגנוז בה, וזהו מדרגת התורה של קודש קדשים, אשר שם שורה האור אין סוף ומהפך כל הגבול לבחי' קודש גם כן. תדע שכן 'הארון נושאיו נשא' (במד"ר ד כא), רצ"ל שמגביה את הגבול להעלתו למעלה מן הגבול. והנה דוד המלך כאשר קרא לתורה זמירות נענש בזה ששכח שמשא הארון הוא בכסף, שלא זכר ש'הארון נושאיו נשא', אשר זהו משמעותו של שירה ולא של זמרה, כי זמר פירושו אור של בלי גבול שאינו מהפך ומרומם את הגבול. וזהו היפך מדרגת רשב"י שאומר ח"ו שתשתכח תורה מישראל, וענתה השירה הזאת לפניו לע"ד.

וביותר מתגלה בחי' זו בשיר השירים, אשר עליו אמרו חז"ל (ידים פ"ג מ"ה) 'כל הכתובים קודש ושיר השירים קודש קדשים'. והענין מובן ביותר כי אע"פ שלא נאמר בכל ספר שיר השירים שם השם אף פעם, מ"מ נקרא קודש קדשים שמגלה סוד היחוד בין כנסת ישראל ודודה, ומשתמש בלשון חול ממש, והכוונה הוא לרוחניות וסודות עמוקים וטמורים ונעלמים, והוא ממש על דרך שנכתב תורתו של רשב"י. שיר של קודש קדשים, שמהפך את הפירוש של דברים גשמיים שיהא מתאחדים ברזין של אין סוף.

ביאור הזמר בר יוחאי - וענין הש"י עולמות

וזה שמזמרים בזמר, 'בר יוחאי בקודש הקדשים קו ירוק מחדש חדשים', רצה לומר כמו שאמרו חז"ל במסכת חגיגה (יב א) שיש קו ירוק המקיף את כל העולם כולו, והוא סוד אור אין סוף המקיף כל העולמות. ורשב"י גילה זה האור ומשם שורש כל החידושים של רשב"י, שמגלה איך מתחדש בכל רגע אור אין סוף. 'שבע שבתות' היינו שימי החול נכללין בשבת כנ"ל, סוד חמישים הוא שער הנ' שבו נתקשר הגבול והבלי גבול. וסיים הפייטן 'קשרת קשרי שין קשריך', ויובן בהקדם שמצינו בחז"ל כמה פעמים מספר שלוש מאות בנוגע למשלים (עי' סנהדרין לח), והענין שיש ד' עולמות, עולם האצילות אשר שם שורה אור אין סוף, ונתלבש הקב"ה בביכול במדות של אין סוף. ושוב בעולמות בריאה יצירה ועשיה, יש גבולים ונבראים בעלי גבול, וגילה רשב"י היאך הם מקשרים למעלה ואינם אלא משלים לעולם העליון ששורה שם אור אין סוף, וזהו ג"כ ענין ש"י עולמות המבואר במשנה (עוקצין ג יב), כי השי"ן רומז לתלת עלמין בריאה יצירה עשיה, וכל אחד כלול ממאה להיות שם רבוי הנבראים, ועולם האצילות הוא סוד עשר ספירות י' לחוד (עי' אוה"ח לגבי יששכר), והיות שהכל בעולם אינו אלא משל לאלהות על כן בירור המשלים הוא בשלש מאות, וז"ס קשרת קשרי שין קשריך.

ביאור ענין קליפת לבן היפך מקדושת רשב"י וסוד הגלעד

ותכלית ההיפך ממדת רשב"י הוא מדת הפירוד להפריד את בחי' אור אין סוף מבחי' הגבול, ומזה יבואו ב' קילקולים, א' מצד הגבול והשני מצד הבלי גבול. ע"ד משל הלומד תורה וסודת התורה שלא על מנת לעשות רק כדי להיות חכם או כדי להשתמש בהם לצורכו ע"ד שהיו עושין המשתמשין בכישוף שהיו להם השגה בשרשים הרוחניים שבבריאה, ועשו על ידי זה תחבולות כדי למלאות תאוותיהם רח"ל במקום שיהיו צריכין להכיר בגדלות הבורא ולהתדבק בו, וזה היה קליפת לבן, אשר מבואר בספרים (עץ חיים שער ו פ"א) ששורשו מ'לובן

העליון' שנקרא אור אין סוף, והפלא מבואר וכי אותו רשע היה לו שייכות ללובן העליון, אלא כך הוא עומק הדברים שעסקו של לבן להפריד את לובן העליון, ולעשותו כישוף רח"ל, והם התרפים שהם אורת של השגה שאין באים לידי מעשה, וכמבואר בכתבים (לקו"ת, ויצא) שלא רחל, מכונים לב' אותיות ה' שבשם הוי"ה, 'את שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל' דהיינו את שם ה' גדולה - ה' עילאה לאה, ואת שם ה' קטנה - ה' תתאה רחל. וענין לאה היא האורות של השגות בחי' נשמה בלי גבול. וענין רחל נקרא 'יראת השם' שהם מצוות מעשיות שיש בהם גבול. ומבואר (עץ חיים שער לו ספ"ג) שלבן רצה להפריד בין לאה לרחל, ומזה נעשה קליפת התרפים שהם השגות של לבן שאין באים לידי מעשה. ע"כ מתוך דבריו הקדושים של האר"י ז"ל. ולכן מסרה רחל עצמה לגנוב התרפים אשר לאביה, ואז עשה יעקב גלעד שהוא מדת הבטחון שעל ידו מתקשרים הגבול ובלא גבול, ועל דרך רמז י"ל כי לאה נקרא כסא הוי"ה שכן ה' עילאה נקראת עולם הכסא, ורחל נקרא מלכותו יתברך, ונאמר (תהלים קג, יט) 'הוי"ה בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה', פירוש כי אלו ה' בחינות מתאחדים יחד, כי יעקב אבינו נשא לאה ורחל וכללם יחד. לכן גלע"ד בגימטריא כס"א הוי"ה, יג"ר שהדות"א בגימטריא מלכות"ו בכ"ל משל"ה, ובזה נתקשרו שניהם יחד, ובזה סיים יעקב לברר את נשמת ישראל מבית לבן, ובנה שם בנין עדי ע"ד.

סוד הפסח שני בנבנה על בטחון מדתו של רשב"י

וענין הלז הוא ג"כ שורש ענין פסח שני, מה שאמרו האנשים אשר היו טמאים 'למה נגרע' (במדבר ט, ז), אשר הקושיא ידוע מה היה טענתם הלא תשובתם בצדק 'אנחנו טמאים לנפש אדם'. אלא שהם באו במדת הבטחון, ואמרו שיודעים שהקב"ה יכול לעשות להם פסח, אע"פ שמדין טמאה אבדו את הפסח, ולזה אמרו למ"ה שבגימטריא בטחון, ואמרנו שבטחון הוא ענין קשר יחודא עילאה ויחודא תתאה בו' החיבור, ולכן תיבת אנחנו טמאים לנפש אדם למ"ה נגרע בגימטריא שמ"ע ישראל הוי"ה אלהינו הוי"ה אח"ד, ושוב לבלתי הקריב את קרבן הוי"ה במעד"ו בתו"ך בני ישראל ע"ה בגימטריא ברו"ך ש"ם כבו"ד מלכות"ו לעולם וע"ד וברו"ך ש"ם כבו"ד מלכות"ו לעולם וע"ד, וטעם הכפל ביחוד ברוך שם י"ל כי היות דברוך שם מצד עצמו כ"ד אתון, ושער הנ' המשלימו הוא הארה של יחוד שמע ישראל הגנוז בתוכו, נמצא דיש בו ב' בחינות הא' מצד עצמו והב' מצד הארת יחודא עילאה שמשלימו לכ"ה, ע"כ נרמזו שניהם כ"ד וכ"ה, ועליהם יחוד העליון בעצמו שהוא ג"כ כ"ה אתון, נמצא ב"פ כ"ה וכ"ד. וזה היה טענתם שיש קשר של בטחון בסוד כ"ה כ"ד, לקשר יחוד העליון עם התחתון, וכלליות המספר הנ"ל עולה כ"ד פעמים אלהי"ם עם כ"ד פעמים ע"ד, כי כתב האר"י ז"ל (פרע"ח שער ספיה"ע פ"ז) שכ"ד אלף תלמידי ר' עקיבא שורשם מכ"ד צירופי אלהי"ם שמתחילין באלף, וא"כ י"ל שיש כ"ד צירופי ע"ד למתקם, וביחד היינו כ"ד פעמים אלהי"ם עם כ"ד פעמים ע"ד עולה מס' הנ"ל שמ"ע ישראל הוי"ה אלהינו הוי"ה אח"ד ברו"ך ש"ם כבו"ד מלכות"ו לעולם וע"ד וברו"ך ש"ם כבו"ד מלכות"ו לעולם וע"ד. ונמצא מובן היטב כי שער הנ' מקשר שמע ישראל וברוך שם, ועל ידו נמתקו הכ"ד צירופי אלהי"ם שהן כנגד כ"ד אתון דברוך שם, והמתקתן תלוי בשער הנ' שהוא הוספת וברוך שם וכו'. (וכל זה מרומז בסוד מספר אכדט"ם כדאיתא בזוהר (תיקוני זו"ח סד ב) בפסוק ישאו נהרות דכי"ם (תהלים צג, ג), כי ד"כ הוא כ"ד אתון דברוך שם, וי"ם הוא כפל כ"ה אתון דשמע ישראל, ע"כ). וי"ל כי טעם הכפל על בחי' הכ"ה שנשלם ביחוד ברוך ע"י יחוד שמע, לכן נקראת על שמו ב"פ כ"ה וכ"ד מצד ברוך שם עצמו. ומרומז מספר זו"ג כ"כ בברכת הספירה, כי ברו"ך את"ה הוי"ה אלהינו מל"ך העולם אש"ר קדשנ"ו במצותי"ו וצונ"ו ע"ל ספירת העמ"ר בגימטריא שמ"ע ישראל הוי"ה אלהינו הוי"ה אח"ד ברו"ך ש"ם כבו"ד מלכות"ו לעולם וע"ד וברו"ך ש"ם כבו"ד מלכות"ו לעולם וע"ד, שהוא כד"פ אלהי"ם וכד"פ ע"ד. והוא מה שאנו סופרים ע"ד ממחרת השבת. וכל זה נתגלה בפסח שני שבו מתחיל להאיר הארת ההוד שגילה רשב"י בסוד הבטחון, תורתו מגן לנו הוא ימליץ טוב בע"דנו, לעולמי ע"ד, אמן.